

De Visafslag

*Informatie over de Visafslag
ter gelegenheid van de Open
Monumentendag*

In het leven van vissers, neemt de visafslag een belangrijke plaats in. Het is de plaats waar de vangst wordt verkocht en waar duidelijk wordt wat er is verdiend. De afslag was de plaats waar op een eerlijke wijze de prijzen tot stand kwamen. Aan de hand van de wijzer van de klok, bepaalde een visboer welke partij hij wilde hebben en tegen welke prijs. De kunst was nu om precies op het juiste moment te drukken want het kon zomaar zijn dat een ander net iets meer wilde betalen en daarmee de partij vis kocht.

Geschiedenis

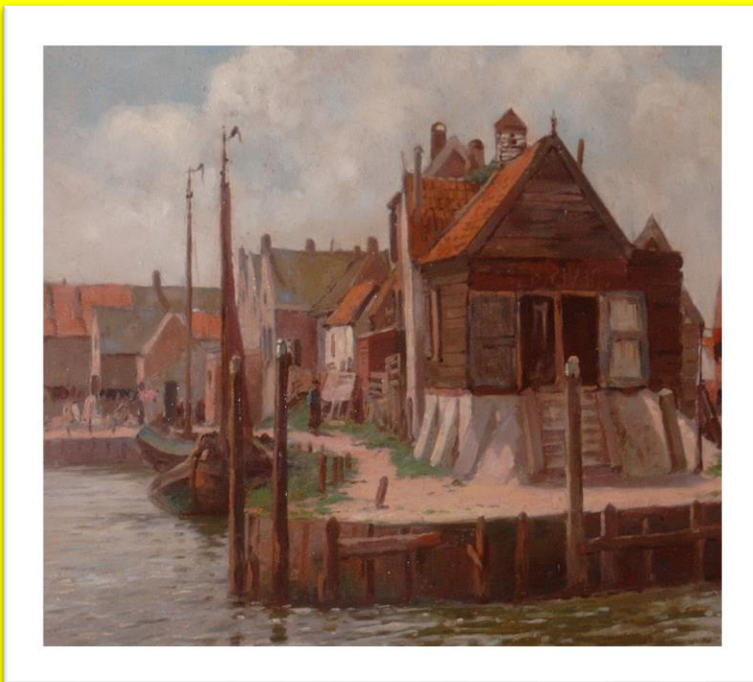
Het gebouw van de visafslag werd in 1923 gebouwd. Bijna zeventig jaar bleef de afslag in gebruik. In 1987 was de visserij op het Eemmeer zo ver teruggelopen dat het niet langer verantwoord was om de afslag open te houden. Sinds die tijd heeft het een museale functie.

Inmiddels is het gebouw aangewezen als rijksmonument. Er zijn maar negen rijksmonumenten in de gemeente Bunschoten en dat geeft aan dat dit pand van bijzondere waarde is. Uit de omschrijving van de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed blijkt dat de visafslag een zeldzaam voorbeeld is van een gaaf bewaarde visafslag. Daarnaast is het belangrijk omdat het aangeeft hoe de handel in vis plaatsvond en de prominente ligging op de kop van de haven in een dorp dat economisch afhankelijk was van de visserij.

Ontstaan

Aan de oprichting van de visafslag ging een lange geschiedenis vooraf. Rond 1900 ontstond onder een aantal vissers de behoefte aan een visafslag. De mening hierover onder de vissers en handelaren was verdeeld en de gemeente gaf daarom niet thuis. Een aantal personen besloot om een particuliere afslag op te richten. Dat werd de NV "De Spakenburger vischafslag". Diverse inwoners kochten in totaal 350 aandelen van vijf gulden per stuk.

In 1903 ging de afslag van start in een houten gebouwtje dat op dezelfde plaats stond als waar nu het afslaggebouw staat. Het werd geen succes. De NV kon de vissers niet verplichten hun vis via de afslag te verkopen. Bovendien weigerden enkele grote handelaren om via de afslag vis te kopen. De afslag had daardoor onvoldoende bestaansrecht en in het voorjaar van 1906 ging de afslag dicht.

Het duurde tot 1914 voordat er opnieuw gevraagd werd naar de oprichting van een visafslag. Ook nu waren er protesten van vishandelaren, maar de vissers hielden voet bij stuk. Het duurde tot de gemeenteraad in oktober 1918 besloot tot het oprichten van een gemeentelijke visafslag. Het oude gebouw van de visafslag werd gekocht van de Visserijvereniging De Eendracht en in 1919 ging de afslag van start. Nu met meer succes. Al in het tweede jaar werd winst gemaakt.

Na een paar jaar was het oude gebouw te klein en was er grote behoefte aan een elektrisch afmijntoestel. Tot die tijd ging het loven en bieden mondeling en dat gaf snel aanleiding tot misverstanden.

De nieuwe afslag was een gebouw dat precies passend was gemaakt op het laatste stukje van de Havendijk tussen de Oude en de Nieuwe Haven. Inwendig was een trapsgewijze indeling gemaakt waarop banken waren geplaatst om als handelaar een goed zicht op de aangeboden vis te hebben. Om die vis gemakkelijk te kunnen afvoeren, was een zinken kiepbak aanwezig die over een rails heen en weer kon worden bewogen.

Het einde

De afsluiting van de Zuiderzee in 1932 betekende op de lange termijn de doodsteek voor de visafslag. De steeds verdergaande inpolderingen en de vangstbeperkingen waarmee de vissers te maken kregen, maakten dat er steeds minder vis werd aangevoerd. In 1987 werden de laatste partijtjes vis via de afslag verkocht.

Het gebouw is daarna in gebruik gegeven aan de Vereniging De Bruine Vloot Spakenburg. Ter vermaak van toeristen en voor het in stand houden van een oude traditie, wordt zo nu en dan vis afgeslagen. Ze staan symbool voor de miljoenen kilo's vis die in de 65 jaar van haar bestaan zijn afgeslagen. Een levende herinnering aan het verleden van Spakenburg waarin de visserij een grote rol speelde en bijdraagt aan het levend houden van de Zuiderzeecultuur.

Voor meer informatie:

<https://www.monumentenbunschoten.nl/open-monumentendag>

Wilt u meer informatie of hebt u vragen over het erfgoed in de gemeente Bunschoten? Neem dan contact op met het Centrum voor Erfgoed & Cultuur, Oude Schans 47-63, 3752 AH Bunschoten-Spakenburg.
Email: info@monumentenbunschoten.nl

